

MAGYAR-HOLLAND SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A „MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG” HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 4 SZ.
TELEFONSZÁM: J. 461—97—98—99.
Megjelenik havonta.

A „Magyar-Holland Társaság” tagjai díjmentesen kapják.

Hollandi gyarmatpolitika.

M. M. MUZEUM KON

Hírnyelvi

H. Könyvtár

10 32/805

A föld összes országai között Holland-India ma politikailag bizonyára a legnyugodtabb. Ez annál csodálatosabb, mert még 1926-ban nem jelentőség nélküli politikai mozgalmak voltak ott tapasztalhatók. Ezek többé-kevésbé kommunista jellegűek voltak; e politikai irány hívei azonban 1926—27. óta Holland-Indiában erősen megcsappantak. Ennek valószínű oka az, hogy a kommunizmus az izlammal nem rokonszenvezik, nem érti meg egyébként sem a népet és hogy a legutóbbi években az izlám-mozgalom ereje növekedett. Mivel azonban az izlám és a nacionalizmus jól megférnek egymással, nem lehet csodálkozni, ha a nemzeti mozgalom az utóbbi években, valószínűleg a kommunizmus rovására, megszilárdult. A holland-indiai vagy amint magát nevezi, az indonéziai nacionalizmusnak azonban egészen különös karaktere van. Programjában egyáltalában nem egységes és így történik, hogy a holland-indiai nacionalisták igen nagy része oly programmal rendelkezik, amely a holland-indiai kormányzó programtól nem tér el annyira, hogy kooperáció, legalább is egyes kérdésekben, ne volna elképzelhető. Azáltal, hogy a holland-indiai kormány a nacionalizmussal — amennyiben ez programjának megfelel — együtt dolgozik, sőt izlám-nemzeti ségi iskolákat, ha tanítási programja megengedi, támogat is, elvette a nacionalizmus élet s megszüntette azt a nagy veszélyt, amit ilyen nacionalizmus egy gyarmati országban jelenthet. Ha arra gondolunk továbbá, hogy a kormány az egész fejlődést éber figyelemmel kíséri, míg másoldalról a rengeteg nagy kulturális különbözőséggel rendelkező indonéziai népek valóban közös nemzeti mozgalmának ideje még el nem érkezett, érthető, hogy Holland-India politikai fejlődésére még nyugodtan várni lehet. E terület belpolitikai megítélésénél mindenekelőtt nem szabad azt a hibát elkövetni, hogy minden további nélkül összehasonlítják más gyarmatokkal, Angol-Indiától pl., amelynek belpolitikai fejlődése ezidő szerint nagyon akut stádiumban van, Holland-Indiát lényeges különbségek választják el. Az angol-indiaiakkal el-

lentétben a holland-indiaiak és mindenekelőtt a három szigeten élő 42 milliónyi lakosság, amely körül főleg a politika forog, lényegesen kormányozhatóbbak, jóakaratóbbak és barátságosabbak. Talán bizonyos becsületi kérdésekben érzékenyebbek, mint az angol-indiaiak, de ha ez érzékenységükkel számolnak, sokkal megközelíthetőbbek, mint azok. A hollandusok másrészt nem ismerték soha a barnafaj iránti megvetés érzését, mint az angolok, aminthogy a hollandusokat a bőr színének és a vér minőségének kérdései sohasem érdekelték, s az ember származása a hollandi szemében mindig irreleváns dolog volt. A hollandus szemében a bennszülött olyan ember, aki lelkileg más berendezésű, akinek valamiképpen más hajlamai vannak, amiket tekintetbe kell venni, ha vele — amily kellemesen csak lehet — együtt dolgozni kívánnak. Ha emellett szükség van arra, hogy a bennszülötteknek a becsületről való speciális fogalmi különös kíméletben részesüljenek, a hollandi feladatul tűzi ki magának, hogy e téren semmiféle hibát se kövessen el és sohasem tekintette szégyennek azt, hogy gondolkozzék afölött, e becsületfogalom milyen természetű és hogyan lehet a legjobban számolni azzal?! E magatartás legjobb bizonyítéka az indóknak nevezett kevertfajúak nagy száma, akik államjogilag és egyébként is az európaiakkal teljesen egyenjogúak. Az indók a hollandusoknak e más országtól különböző magatartását azzal viszonyozzák, hogy a barna és fehérfajúak között igen jelentékeny ütközőpontot alkotnak és bár helyzetük nem könnyű, annyi bizonyos, hogy fontos politikai szerepet töltenek be.

Amennyiben külső benyomások alapján ítéletet lehet alkotni, a viszonyok Holland-Indiában lényegesen kedvezőbbek, mint más gyarmati államban. Nyílt szegénységet, kiéhezett alakokat sehohsem lehet látni és csak nagy ritkán látható egy-egy észrevehetőleg beteg ember. Ez nem azt jelenti, mintha Holland-Indiában gond egyáltalában nem volna. Bizonyára akadnak ott is igen rossz sorsban élő bennszülöttek, de a különbség más gyarmati országokkal szemben nagyon feltűnő és ha egy nép boldogságának az a kritériuma, hogy sok nevetést hallani és sok derüs arcot látni lehet, akkor Jáva szigetén bizonyára a föld legboldogabb népe lakik. Emellett figyelembe veendő, hogy Jáva népsűrűség tekintetében rekordot ért el. 1930-ban 41.72 millió lakó élt 133.000 négyzetkilométer területen, ami csak Jáva szigetén négyzetkilométerenként 314.5 népsűrűséggel egyenlő, de ugyanott négyzetkilométerenként még 1000-es népsűrűség is előfordul. Hogy ez lehetséges és a lakosság tíz év alatt — helyzetének egyidejű javítása mellett — hét millióval növekedhetett, nagyrészen bizonyára az ország kitűnő közigazgatásának köszönhető.

Az életbiztosítás Hollandiában.

A hollandi belföldi intézetek 1930. év végén 2.851 millió hollandi forint biztosított tőkét és 61 millió forint biztosított életjáradékot mutatnak ki, az 1929. évi 2.629 millió, illetőleg 53.4 millióval szemben. A kötvények száma a múlt esztendei 9.33 millió darabról 9.57 millió darabra emelkedett.

A tőkebiztosítások végösszegéből 846.8 millió forint jut a népbiztosításokra. A nagy életbiztosítások 10.5%-al, a járadék-biztosítások 14,5%-kal és a népbiztosítások 3.9%-kal emelkedtek.

A díjtartalékok 1930. év végén 730.4 millióra rugtak.

A Hollandiában működő külföldi társaságok 1930. év végén 48.75 millió hollandi forint tőkebiztosítási állományt mutatnak ki az előző évi 45 millióval szemben. Az évi díjbevétel 1.92 millió — 1929. évben 1.75 millió, — a díjtartalék 17.75 millióról 18.65 millióra emelkedett.

61 hollandi és 20 külföldi társaság fejt ki működést Hollandiában.

Magyar-holland krónika.

Antal Géza püspök előadása Hollandia aranykoráról. A Budapesten élő pápaiak Pápai Köre a Metropole-szálló különtermében előadóestét rendezett. A nagyszámban megjelent, előkelő társaság előtt Antal Géza dr. dunántuli református püspök, — aki most érkezett haza hosszabb hollandiai tartózkodásából és Hollandia kultúrtörténelmének egyik legkiválóbb ismerője, — tartott előadást Németalföld aranykoráról a XVII. századbeli festőiről, elsősorban Rembrandt művészetéről. A mindvégig élvezetes előadást hálás figyelemmel hallgatta a közönség. Az előadónak Tausz Iván dr. mondott köszönetet, majd társasvacsora volt.

Magyar estély Hollandiában. Január 16-án az amsterdami állatkert nagytermében nagy magyar estélyt fognak rendezni hangos filmmel, énekkel, zenével, tánccal. A műsor végeztével cigányzene fogja szórakoztatni a közönséget.

A holland konyhakertészeti termelvényeknek előretörése az európai piacokon. A holland konyhakertészetnek nagy fölénye abban mutatkozik, hogy oly tömegcikkeket termel és dob piacra, amely cikkek

minden országban és minden időpontban mint népélelmezési tömegcikknek jönnek figyelembe. A hollandiai szántóföldi konyhakertészetek elsősorban répaféléknek, káposztaféléknek, hagymának és burgonyának a tömegtermesztésével foglalkoznak. A hollandiai üvegházi termelés pedig a világvárosoknak termel és a csemege-gyümölcsökön kívül paradicsomnak, uborkának, sósának a termelésével foglalkozik. A tömegárú termelésében és csoportjában vezető helyen áll. A legutóbbi statisztikai kimutatások szerint a hollandok hagymából az 1929. évben 130.000 tonnát exportáltak. (Itt kezdődött a makói hagymakrach). A korai burgonyából 120.000, a késeiből 320.000 tonnát vittek ki az országból. Káposztafélékből 110.000 tonna kivitelük volt. A primóárú között uborkából 65.000, paradicsomból pedig 70.000 tonnát exportáltak. Ha tekintetbe vesszük, hogy Hollandiának klímája nem valami szerencsés és termőföldjei sem voltak ősidőktől fogva alkalmasak a mezőgazdasági termelésre, elképzelhetjük, hogy mily hatalmas, nagy munkateljesítményt végeztek a hollandok, míg ily vezetőszerephez jutottak. Hollandia ma rekordterméseket hoz ki a földből, mert jól trágyázott földjein hektáronként 160—180 métermázsa burgonya is megterem.

A húsipar fejlődése Jáva szigetén. Jáva szigetén, amely holland gyarmat, még egy-két évvel ezelőtt nagy gondot okozott az ott élő európaiaknak a friss hús beszerzése. Ma már több holland mészáros nyitott ott üzletet, amelyek elektromos hűtőkkel vannak ellátva. A gyarmati kormány nem nézi jó szemmel, ha fehér ember ipari foglalkozást üz. A városokban a húsipar csakis kínaiak kezében van, akik egyszersmind a holland gyarmati hadsereget és a bennszülött csapatokat is ellátják hússal. A sziget belsejében kizárólag jávai mészárosok vannak. Nehéz a helyzetük, mert a forró égőv alatt a hús nagyon gyorsan romlik, igaz, hogy ott nem olyan kényes a vásárlóközönség, mint Európában. A hús szokásos konzerválási módja a következő: a húst vékony szeletekre vagdalják és sóval és különböző fűvekkel dörzsölik be, azután a napra teszik és megszáritják. Az így kezelt húst „deng-deng“-nek nevezik és nagyon kedvelik, mert elég ízletes és néhány napig eláll. A halat ugyanilyen módszerrel konzerválják. Van egy Raté nevű húsételük, amely, ha friss húsból készítik, valóban nagyon ízletes. Ezt úgy készítik, hogy hosszú botra marha-, borjú-, baromfihúsdarabkákat és szeletekre vágott májat szurnak fel és megsütik. A botok nevű ételt füstölt hús- és haldarabokból reszelt kókuszdióval készítik. Ezek az ételek nagyon ízletesek, csak hogy a jávai friss húst az európai ember csak akkor tudja megenni, ha a mészárostól elhozzák, azonnal elkészítik és rögtön tálalják.

Hollandia is kontingentálja behozatalát. A holland törvényhozás most fogadta el ama meghatalmazási törvényt, amely szerint kormányrendelettel állapíthatja meg az importárú kontingenseit, esetleg bizonyos árunak behozatalát teljesen megtilthatja.